

SVEUČILIŠTE U MOSTARU
S E N A T

Ur. broj: 01-6780/23
Mostar, 13. prosinca 2023.

Na temelju članka 54. Zakona o visokom obrazovanju Hercegovačko-neretvanske županije (Narodne novine HNŽ-a, broj 4/13) i članka 53. stavak 1. točka c) Statuta Sveučilišta u Mostaru (ur. broj: 01-1685/20 od 26. veljače 2020. i ur. broj: 01-6726/21 od 24. studenog 2021.) Senat Sveučilišta u Mostaru na 411. sjednici održanoj 13. prosinca 2023. godine donio je

ODLUKU O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ETIČKOG KODEKSA SVEUČILIŠTA U MOSTARU

Članak 1.

U tekstu cijelog Etičkog kodeksa umjesto riječ *sastavnica* u jednini i množini te svim padežnim oblicima piše se riječ *ustrojbeno jedinica* u jednini ili množini te odgovarajućem padežu.

Naslov *Pravo na akademsku slobodu* i članak 7. u poglavlju II. brišu se.

Članak 2.

U članku 10. mijenja se stavak (1) tako da glasi:

(1) Nedopustiv je svaki oblik neposredne i posredne diskriminacije temeljen na sljedećim elementima: dob, rasa, spol, spolna orijentacija, vjera/religija, etnička i nacionalna pripadnost, podrijetlo, društveni položaj, imovinsko stanje, životni stil, obiteljski i bračni status, trudnoća, obiteljske obveze, tjelesni izgled, invalidnost, zdravstveno stanje, imigracijski status, političko opredjeljenje i bilo kakva druga orijentacija ili pripadnost.

Članak 3.

U poglavlju III. dodaje se novi podnaslov koji glasi: *Načela akademske slobode.*

Dodaje se novi članak 12a s naslovom *Pravo na akademsku slobodu* koji glasi:

- (1) Sveučilište priznaje akademsku slobodu temeljnim uvjetom i obilježjem u procesu podučavanja, znanstvenog istraživanja, umjetničkog rada i stipendiranja.*
- (2) Akademske slobode pripadaju svim članovima akademske zajednice, a obuhvaćaju slobodu znanstvenog i umjetničkog istraživanja i stvaralaštva, poučavanja, međusobne suradnje i udruživanja u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, međunarodnim ugovorima i drugim pozitivnim propisima.*
- (3) Članovi akademske zajednice u svojim istraživanjima trebaju izvršavati svoje tradicionalno pravo ispitivanja i kritiziranja društvenih vrijednosti i*

struktura u duhu odgovornog, objektivnog i poštenog traganja za istinom.
(4) *Sveučilište podupire i potiče slobodu mišljenja i izražavanja kao temeljnu vrijednost u svim segmentima sveučilišnog života i rada.*

Članak 4.

Naslov *Etika znanstvenog istraživanja* i članak 15. mijenjaju mjesto s člankom 13., tako da dosadašnji članak 15. postaje članak 13. koji se dopunjava novom točkom c) u stavku (1) koja glasi:

c) U znanstvenom istraživanju potrebno je pridržavati se najviših ekoloških normi uz opis utjecaja na okoliš, kao i načine zbrinjavanja toksičnog i drugog otpada nastalog tijekom istraživanja u skladu s međunarodnim i nacionalnim propisima.

Dosadašnja točka c) postaje točka d) u stavku (1) novog članka 13.

Iza stavka (1) dodaju se sljedeći stavci:

(2) Smatra se da su svi sudionici osposobljeni u području svog znanstvenog, nastavnog i stručnog rada, dok se ne dokaže suprotno.

(3) Rezultati znanstvenog rada, posebice znanstvenih istraživanja, prikupljaju se u skladu s etičkim standardima znanstvene prakse, uz poštivanje tehničkih standarda.

(4) U cilju osiguranja potpunosti i istinitosti podataka koje su prikupile druge osobe, poduzimaju se sve potrebne mjere i detaljno dokumentiraju svi izvori podataka.

(5) Izvorni podatci pohranjuju se, čuvaju, obrađuju, koriste i prenose tako da se spriječi njihovo gubljenje, uništenje, pristup neovlaštenim osobama, razotkrivanje povjerljivih i tajnih podataka ili moguće zlouporabe tijekom propisanog vremena od završetka istraživanja.

(6) Po objavljivanju rezultata istraživanja svi izvorni podatci moraju na odgovarajući način biti dostupni na uvid ovlaštenim osobama.

(7) Smatra se da je sva obrada podataka proizišlih iz istraživanja u skladu sa znanstvenom metodologijom, dok se ne dokaže suprotno.

Članak 5.

U članku 16. stavak (4) mijenja se tako da glasi:

(4) Ako više kandidata u jednakom stupnju ispunjava postavljene profesionalne uvjete, prilikom zapošljavanja i unapređivanja treba uzeti u obzir i potrebu da se na primjeren način potaknu interesi socijalne skupine koja je u danom području podzastupljena.

Članak 6.

Iza članka 17. dodaje se novi članak 17a koji nosi naslov *Izmišljanje, krivotvorenje i plagiranje* te glasi:

(1) Izmišljanjem se u smislu ovog Kodeksa smatra izmišljanje podataka ili rezultata i njihovo bilježenje ili objavljivanje.

(2) Krivotvorenjem se u smislu ovog Kodeksa smatra zlouporaba materijalima

istraživanja, opremom ili postupcima te mijenjanje i naknadna manipulacija izvornim podacima ili njihovo neutemeljeno ispuštanje iz analize.

(3) Plagiranjem se u smislu ovog Kodeksa smatra prepisivanje ili preuzimanje zamisli, ideja, riječi i rezultata drugih autora i prikazivanje kao svojih ili novih. U obzir se uzimaju običaji, pravila, stil i praksa citiranja objavljenih djela u okviru posebnosti pojedinih znanstvenih područja, polja i grana.

(4) Smatra se da prikazani rezultati istraživanja odgovaraju provedenim istraživanjima, dok se ne dokaže suprotno.

Članak 7.

Iza novog članka 17a dodaje se članak 17b koji nosi naslov *Zloporaba autorstva* te glasi:

(1) U smislu ovog Kodeksa zloporabom autorstva smatra se:

- a) nezasluzeno autorstvo (bez ispunjavanja uvjeta autorstva) te pokušaji takva autorstva
- b) podmetanje autorstva (dopisivanje nekog bez znanja i pristanka na popis autora)
- c) prisvajanje autorstva na temelju nadređene funkcije te financijske ili druge potpore
- d) namjerno izostavljanje autora koji ispunjavaju uvjete za autorstvom s popisa autora
- e) namjerno krivo ili pristrano citiranje literature.

Članak 8.

U članku 22. pod naslovom *Odgovornost prema sveučilišnoj zajednici i matičnoj ustanovi* dodaju se novi stavci (3) i (4) koji glase:

(3) U zasnivanju i ispunjavanju svih ugovornih, znanstvenih, nastavnih i drugih obveza prema matičnoj ustanovi, drugim ustanovama u sustavu i javnosti zahtijeva se pridržavanje etičkih načela i vrijednosti.

(4) Neprihvatljivo je dovodenje javnosti u zabludu, predstavljanjem vlastitih istupa ili stavova kao službenih stavova ustanove ili akademske zajednice.

Članak 9.

Iza članka 22. dodaje se novi članak 22a koji nosi naslov *Odnos prema studentima* te glasi:

(1) Odnos prema studentima temelji se na pravičnosti, pravednosti, poštovanju, nepristranosti, otvorenosti, povjerenju i poštivanju privatnosti.

(2) Potrebno je poticati slobodnu razmjenu mišljenja i objektivnu raspravu.

(3) Neprihvatljiva je zloporaba položaja moći i nadređenosti nad studentima.

(4) U slučaju osobnih sukoba, sukoba interesa zbog rodbinskih ili bliskih odnosa sa studentima valja osigurati nepristranost u akademskom okruženju prema takvu

studentu.

Članak 10.

Iza članka 22a. dodaje se novi članak 22b. koji nosi naslov *Prava i obveze studenata* te glasi:

(1) *Studenti uživaju pune ljudske, akademske i intelektualne slobode kao i svi drugi pripadnici akademske zajednice.*

(2) *Od studenta se očekuje pošteno ispunjavanje obveza, težnja akademskoj izvrsnosti, humano i kulturno ponašanje, s poštovanjem i bez predrasuda.*

(3) *U akademskom okružju, znanstvenom radu i objavljivanju rezultata tog rada za studente vrijede ista pravila kao i za ostale pripadnike akademske zajednice obuhvaćene ovim Kodeksom.*

Članak 11.

U članku 24. stavak (3) mijenja se tako da glasi:

(3) *Predsjednika/cu i zamjenika/cu Etičkog povjerenstva bira Senat na mandat od dvije godine.*

Iza stavka (3) dodaje se novi stavak (4) koji glasi:

(4) *Članstvo u Etičkom vijeću može prestati istekom mandata, otkazom, opozivom od Senata te prestankom radnog odnosa na Sveučilištu ili umirovljenjem, odnosno prestankom statusa studenta člana vijeća.*

Članak 12.

Iza članka 24. dodaje se novi članak 24a. koji nosi naslov *Etička povjerenstva ustrojbenih jedinica i Sveučilišta* te glasi:

(1) *Radi ostvarenja ciljeva i svrhe Etičkog kodeksa te razvoja i primjene etičkih standarda u pojedinom specifičnom području na ustrojbenim jedinicama Sveučilišta mogu se osnivati etička povjerenstva (u daljnjem tekstu: etička povjerenstva ustrojbenih jedinica). Etička povjerenstva ustrojbenih jedinica donose mišljenja o načelnim pitanjima kao i o usklađenosti ponašanja u konkretnim slučajevima s načelima i odredbama Etičkog kodeksa.*

(2) *Etička povjerenstva ustrojbenih jedinica imenuje dekan uz suglasnost znanstveno-nastavnog / umjetničko-nastavnog vijeća ustrojbenih jedinica, na rok od četiri godine.*

(3) *Etička povjerenstva ustrojbenih jedinica imaju tri ili pet članova. Može se imenovati jedan zamjenski član. Ako se mišljenje traži u vezi s pitanjem koje se tiče ponašanja studenata ili je pitanje od neposredne važnosti za studente, povjerenstvo se proširuje za dva člana koji se imenuju iz reda studenata.*

(4) *Etičko povjerenstvo ima predsjednika kojeg dekan imenuje između članova povjerenstva iz reda nastavnika. Ustrojbena jedinica može donijeti poslovnik etičkog povjerenstva i njime urediti pojedina pravila o radu i djelovanju etičkog povjerenstva koja moraju biti usklađena s Etičkim kodeksom.*

(5) Etičko vijeće Sveučilišta djeluje umjesto etičkih povjerenstava ustrojbenih jedinica u slučajevima u kojima nema nadležnog etičkog povjerenstva ustrojbene jedinice ili Sveučilišta ili to tijelo ne može ili ne želi djelovati, a postoji potreba za davanjem mišljenja iz st. 1. ovog članka. Iznimno, Etičko vijeće Sveučilišta može djelovati i onda kada je etičko povjerenstvo ustrojbenih jedinica dalo svoje mišljenje ako je dano mišljenje u suprotnosti s prijašnjom praksom ili tumačenjem Etičkog kodeksa.

(5) Za trajne oblike znanstvene, umjetničke i nastavne djelatnosti za koje ne postoji odgovarajuće etičko povjerenstvo ustrojbenih jedinica može se imenovati jedno stalno etičko povjerenstvo Sveučilišta ili više njih. U tom slučaju mandat etičkog povjerenstva Sveučilišta određuje se na preporuku Etičkog vijeća odlukom rektora, no ne može biti duži od dvije godine. Odredbe o sastavu i postupku etičkih povjerenstava ustrojbenih jedinica primjenjuju se na odgovarajući način na etička povjerenstva Sveučilišta.

(6) Etičko vijeće Sveučilišta u Mostaru koordinira ujednačenu primjenu i usklađeno tumačenje Etičkog kodeksa, koordinira djelovanje etičkih povjerenstava ustrojbenih jedinica i etičkih povjerenstava Sveučilišta te usmjerava djelovanje Sveučilišta na unapređenju etičkih standarda.

Članak 13.

U članku 28. stavak (4) dopunjava se tako da glasi:

(4) Etičko vijeće svoje odluke nastoji donositi konsenzusom. Ako to nije moguće, odluke se donose većinom nazočnih članova. Članovi Etičkog vijeća u izjašnjavanju mogu se odrediti sa „za“, „protiv“ ili „suzdržan/a“. Članovi koji su se izjasnili „protiv“ ili „suzdržan/a“, mogu pisati izdvojeno mišljenje.

Članak 14.

Ove izmjene i dopune Etičkog kodeksa Sveučilišta u Mostaru ur. broj: 01-2376/14 od 16. prosinca 2014. stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj ploči i mrežnoj stranici Sveučilišta.

Rektor

prof. dr. sc. Zoran Tomić

Ova Odluka o izmjenama i dopunama Etičkog kodeksa Sveučilišta u Mostaru objavljena je na oglasnoj ploči Sveučilišta u Mostaru dana 13. prosinca 2023. godine.